

Skovene

Anmeldt af Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker, DTU Space

■ Det er en umulig opgave at yde fuld retfærdighed til de digre bind, som i disse år udkommer i serien *Naturen i Danmark*, og hvor vi nu er nået til det femte bind om *Skovene*. Informationsmængden er ganske enkelt overvældende, og i en tid, hvor alle via internettet ellers har nem adgang til alverdens elektroniske informationer, er det alligevel en fornøjelse at sidde med en smukt trykt og illustreret bog, hvor teksten er gennemarbejdet på dansk af kompetente forfattere.

Fra naturens side er Danmark et ubetinget skovland, hvor op mod 80 % af arealet ville være dækket af en form for skov, men som bekendt er det meget små pletter af Danmarkskortet, som ikke er berørt af mennesker. Fra et historisk lavpunkt i begyndelsen af 1800-tallet, hvor skovarealet var nede på blot 3-4 %, er omkring 13 % af arealet i dag dækket af skov, og da Folketinget i 1989 vedtog at fordoble skovarealet i løbet af en trægeneration (80-100 år), er der udsigt til fortsat vækst i skovene, således at de ved næste århundredeskifte vil dække en fjerdedel af landet.

Vi bruger skovene

Skovene har stor betydning for vores naturoplevelser. Over 90 % af os kommer i skoven mindst en gang om året (bibliotekerne trækker til sammenligning "kun" 55 %), og i gennemsnit kommer vi der 10 gange om året på ture, som typisk varer to timer. Udover de rekreative formål har skovene også betydning som hjemsted for en række af vore planter og dyr. Deres økonomiske betydning for samfundet er begrænset i dag, men skov- og træindustrien beskæftiger dog omkring 30.000 personer. Til gengæld vil det øgede skovareal betyde, at vi lettere opfylder vores klimaforpligtigelser, hvilket måske kan blive skovene stør-

ste bidrag til samfundsøkonomien, udover at skovene også har betydning for f.eks. vores grundvandsforsyning.

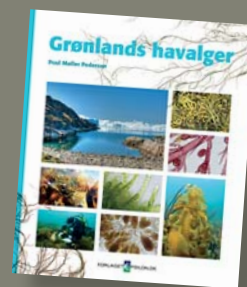
Værket gennemgår skovens historie, de forskellige skovtyper – naturligvis med særlig vægt på bøge- og egeskovene – skovens livscyklus og den natur, som skoven danner ramme for. Her kommer vi vidt omkring lige fra krondyr og grævling over hasselmus og egegræshopper til mosser, lav og mikroorganismer. Der er lagt vægt på at præsentere liv og samspil i skovens økosystemer, og det er også interessant at se, hvordan vores holdning til skovens dyr har ændret sig gennem tiderne. Hjorte blev anset for at være væsentlige skadedyr og en kongelig resolution fra 1799 dekretterede, at alle fritlevende krondyr skulle skydes. Det lykkedes at få alle vildtlevende bestande udryddet på Fyn og Sjælland, inden holdningen ændrede sig i 1900-tallet, hvorefter nogle isolerede bestande i Jylland fik lov til at brede sig igen. Egern blev anset for at være en så stor plage, at staten i 1930'erne betalte skydepræmier for nedlagte egern. I 1994 blev arten totalfredet.

Udsigt til flere arter i skoven

Fremover vil naturen i skovene måske blive endnu mere artsrig. Fra nord står bjørne og elge parate til at invadere skovene og sydfra trænger vildsvin, ulv og lossen frem mod vore grænser. Som et resultat af globaliseringen har både den østasiatiske mårhund, den nordamerikanske vaskebjørn og sydamerikanske sumpbæver etableret sig i Tyskland, hvorfra de vil kunne brede sig mod nord, og en lille bestand af udsatte eller undslupne sibiriske jordegern trives allerede i Nørreskoven ved Furesøen.

Bogen er velopløst skrevet og krydret med små historier. Den er redigeret af Peter Friis Møller, som selv har bidraget til flere kapitler. Derudover har omkring 30 eksperter fra en række forskningsinstitutioner medvirket til bogen. Hovedredaktør på hele serien er Kaj Sand-Jensen.

Peter Friis Møller (red): Naturen i Danmark - Skovene. Gyldendal 2010. 535 sider, 699,95 kr. ■

Grønlands Havalger

Poul Møller Petersen samler i denne bog erfaringerne fra mere end 40 års arbejde med grønlandske havalger. Bogen beskriver de enkelte arter, og den indeholder bestemmelsesnøgler. Desuden gennemgås de forskellige vegetationstyper og de faktorer, der spiller en rolle for deres udvikling.

Poul Møller Petersen: Grønlands havalger. Forlaget Epsilon 2011. 208 sider, 260,- kr.

I begyndelsen var Afrika

Forfatteren – biologen og rejsebureau-stifteren Søren Rasmussen – placerer læseren i spændende situationer i den afrikanske natur og blandt Afrikas mennesker, og derfra lader han umærkeligt indholdet glide over i fascinerende diskussioner af, hvad biologien kan – eller ikke kan – sige om situationen.

Søren Rasmussen: I begyndelsen var Afrika. Gyldendal 2011. 280 sider, 299,95 kr.

Umami – Gourmetaben og den femte smag

Denne bog – skrevet af videnskabsmanden Ole Mouritsen og kokken Klavs Styrbæk – er angiveligt den første, som giver en samlet beskrivelse af denne femte smag ud fra et både videnskabeligt, kulturhistorisk og madlavningsmæssigt perspektiv.

Ole Mouritsen og Klavs Styrbæk: Umami – Gourmetaben og den femte smag. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck 2011. 256 sider, 299,95 kr.

Lærebøger:

Geografiundervisning – fagdidaktisk grundbog.

Et didaktisk hjælpemiddel til at udmønte intentionerne i Fælles Mål 2009 i folkeskolens geografiundervisning.

Af Poul Kristensen m.fl. Geografforlaget 2011. 163 sider, 210,- kr.

Lærebog i matematik – bind 3

3. bog i et system til Matematik A på stx. Bogen indeholder kernestoffet til 3.g indenfor integralregning, differentialligninger, vektorer i planen og rumgeometri.

Af Morten Brydensholt & Grete Ridder Ebbesen. Forlaget System 2011. 226 sider, 180,- kr.